

ref.nr.: V07.038 / 10.30 - LWP
betreft: debat regeerakkoord CDA, PvdA en CU

Amsterdam, 7 februari 2007

Geachte woordvoerder,

Binnenkort bespreekt de Tweede Kamer het regeerakkoord van CDA, PvdA en ChristenUnie. Ik verzoek u om in dit debat ook aandacht te vragen voor de positie van homoseksuelen, lesbiennes, biseksuelen en transgenders.

Het regeerakkoord toont op het punt van homo-emancipatie een dubbel beeld. Voor het eerst kondigt een kabinet in het regeerakkoord gerichte maatregelen aan om discriminatie en geweld tegen homo's op straat, in de sport, het onderwijs, de (ouderen-) zorg en de multiculturele samenleving te bestrijden. Het COC is daarover positief, al komt het aan op de concrete uitvoering van deze voornemens.

Daartegenover staat dat het nieuwe kabinet wil vasthouden aan de mogelijkheid voor ambtenaren van de burgerlijke stand om te weigeren een huwelijk tussen personen van gelijk geslacht te sluiten. De deur naar een wettelijke regeling lijkt op een kier te staan. Het bieden van ruimte voor ambtenaren met gewetensbezwaren krijgt daarmee voorrang op het belangrijke maatschappelijke signaal van gelijkberechtiging dat de wetgever in de eerste plaats beoogd had met de openstelling van het burgerlijk huwelijk voor paren van gelijk geslacht. Er bestaat een risico dat er in de komende regeerperiode een voor homoseksuelen discriminerende wetsbepaling blijkt in plaats van dat de gelijkberechtiging van homo's in Nederland wordt voltooid. Dat is voor het COC niet acceptabel.

Wij vragen u om tijdens het debat verder te pleiten voor een coördinerend bewindspersoon homo-emancipatiebeleid, voor de instelling van een mensenrechteninstituut dat de totstandkoming van ambtsberichten in asielzaken moet verbeteren en het betrekken van homobelangenorganisaties bij de uitvoering van het beleid. Genoemde punten worden hieronder toegelicht.

Geen regeling voor weigerende trouwambtenaren

COC Nederland vindt het onacceptabel dat, zes jaar na de openstelling van het huwelijk voor paren van gelijk geslacht, ambtenaren van de burgerlijke stand nog altijd mogen weigeren deze wet uit te voeren. Het beleid zou er juist op gericht moeten zijn dat gemeenten in elk geval van *nieuwe* ambtenaren van de burgerlijke stand mogen eisen dat zij ook paren van gelijk geslacht in de echt verbinden. Een nieuwe ambtenaar kiest immers bewust voor een functie waarvan het huwen van personen van gelijk geslacht deel uitmaakt. Voor 'oude gevallen' is het momenteel aan gemeenten om een praktische oplossing te zoeken, waarbij gegarandeerd is dat homoparen overal kunnen trouwen. De formulering in het regeerakkoord suggereert dat, wanneer er in de praktijk problemen ontstaan, de regering het huidige compromisbeleid zou kunnen 'verstenen' in een voor homoseksuelen discriminerende wettelijke regeling.

- *Wij verzoeken u om de informateur en de onderhandelaars op dit punt om duidelijkheid te vragen: een wettelijke regeling, die een uitzonderingspositie creëert voor ambtenaren die weigeren een huwelijk tussen partners van gelijk geslacht te sluiten, mag er niet komen.*

Wij wijzen er op dat PvdA en D66 in 2006 nog een motie van deze strekking indienden (27 017, nr. 17). Bovendien stelden PvdA, VVD, SP, GroenLinks en D66 in de GAYVOTE-enquête van COC Nederland dat alle (gewone en buitengewone) ambtenaren van de burgerlijke stand bereid moeten zijn een huwelijk tussen partners van gelijk geslacht te sluiten.

Het voornaamste argument tegen een uitzonderingspositie voor ambtenaren die weigeren paren van gelijk geslacht te trouwen, is dat dit voor homoseksuelen discriminerend is. Een uitzonderingspositie is in strijd met artikel 1 van de Grondwet. Het zou ook ondenkbaar zijn wanneer een Nederlandse ambtenaar zou weigeren moslims, katholieken of mensen met een andere huidskleur te trouwen. Godsdienstige overwegingen mogen niet leiden tot discriminatie van homoseksuelen. Verder dient een ambtenaar eenvoudigweg de (huwelijks-) wetgeving uit te voeren, daar heeft hij/zij immers de ambtseed op afgelegd. Verder beschouwt de wet het huwelijk alleen in zijn burgerlijke betrekkingen (artikel 30, lid 2 Boek 1 Burgerlijk Wetboek); de wetgever heeft er expliciet voor gekozen het huwelijk geheel los te beschouwen van welke religieuze overweging dan ook.

Overigens dient opgemerkt te worden dat het ons in toenemende mate bevreemdt dat dit probleem gereduceerd wordt tot een louter praktisch probleem tussen een kleine groep gewetensbezwaarde ambtenaren enerzijds en een kleine groep homo- en lesboparen anderzijds dat in stilte binnen de afdeling van de burgerlijke stand opgelost kan worden door het goed inroosteren van ambtenaren.

Daarbij wordt echter volledig voorbijgegaan aan de grote maatschappelijke instemming met de openstelling van het burgerlijk huwelijk onder de hele bevolking. Ook de vele heteroparen die daar mee instemmen, zullen geconfronteerd blijven worden met trouwambtenaren die hun huwelijksluiting feitelijk aangrijpen als een gewetensdaad in verzet tegen de openstelling. De vraag is of heteroparen daar ongevraagd aan mee hebben te werken. Het is niet ondenkbaar dat ook zij liever door een ambtenaar die geen onderscheid maakt getrouwd willen worden. Vanwege hun eigen opvattingen, maar bijvoorbeeld ook om te voorkomen dat de opvatting van hun trouwambtenaar een affront vormt voor de homoseksuele familieleden en vrienden die als gasten bij hun huwelijk aanwezig zullen zijn. Maar om die keuze te kunnen maken, zou het voor alle paren die gaan trouwen bekend moeten zijn welke ambtenaren gewetensbezwaren hebben.

Onlangs heeft de heer Castermans, voorzitter van de Commissie Gelijke Behandeling, in een lezing in Nijmegen echter laten weten dat precies die openbaarheid in strijd is met de Algemene Wet Gelijke Behandeling.

Mensenrechteninstituut

De situatie rond homoseksuelen en bekeerde christenen uit Iran heeft geleerd hoe belangrijk het voor asielzoekers is dat er goede, onafhankelijke ambtsberichten worden geschreven. Het COC vindt dat de mensenrechtensituatie van homoseksuelen in ambtsberichten meer aandacht moet krijgen en dat de kwaliteit van ambtsberichten moet worden verbeterd. Het onderzoek dat de Nationale Ombudsman daar wederom naar gaat doen, bevestigt onze opvattingen daarover. Aangezien het ministerie van Buitenlandse Zaken – dat de ambtsberichten nu schrijft - met veel verschillende belangen rekening moet houden, lijkt de beste garantie een onafhankelijk mensenrechteninstituut te zijn dat de verantwoordelijkheid krijgt voor ambtsberichten en de kwaliteit daarvan. Dat sluit aan bij het advies van de Commissie Gelijke Behandeling, Nationale Ombudsman, Studie- en informatiecentrum mensenrechten en het College Bescherming Persoonsgegevens over de oprichting van een mensenrechteninstituut.

Duidelijk is geworden dat CDA, PvdA en CU pas in het laatste stadium van de onderhandelingen tot een compromis kwamen over een generaal pardon en dat er daardoor weinig ruimte was om op andere punten van asielbeleid tot afspraken te komen.

- *Wij verzoeken u om de onderhandelaars en de informateur te vragen of men in de komende kabinetsperiode wil komen tot een onafhankelijk mensenrechteninstituut dat de verantwoordelijkheid krijgt voor kwalitatief hoogwaardige ambtsberichten.*

Coördinerend bewindspersoon homo-emancipatiebeleid

Homo-emancipatie raakt aan vele beleidsterreinen, van onderwijs tot justitie en van asiel tot zorg. Het is de afgelopen jaren cruciaal gebleken dat er een coördinerend bewindspersoon voor het homo-emancipatiebeleid is die collega-bewindslieden actief aanspreekt op hun verantwoordelijkheid en een samenhangend beleid formuleert. Zoals voormalig staatssecretaris Vliegthart (PvdA) stelde: het homo-lesbisch beleid is daardoor 'weer voluit van de grond gekomen'.

- *Wij verzoeken u om de onderhandelaars en de informateur te vragen om in het nieuwe kabinet opnieuw een bewindspersoon aan te wijzen als coördinerend bewindspersoon voor het homo-emancipatiebeleid. Die functie zou bijvoorbeeld belegd kunnen worden bij een zware programmaminister voor Integratie en Sociale Binding.*

Homobelangenorganisaties betrekken bij uitwerking beleid

Aan het begin van deze brief werd al aangegeven dat succes van het homo-emancipatiebeleid aankomt op de uitvoering van de in het regeerakkoord aangekondigde maatregelen om discriminatie en geweld jegens homo's tegen te gaan. Het kabinet geeft aan hierover de komende periode in gesprek te zullen gaan met betrokken organisaties.

- *Wij verzoeken u om de onderhandelaars en de informateur te vragen om over de uitvoering van maatregelen in het kader van het homo-emancipatiebeleid in de eerste plaats in overleg te gaan met homobelangenorganisaties. Deze zijn het best geëquipeerd om – in nauwe samenwerking met andere organisaties – de aanpak van problemen rond homoseksualiteit in het onderwijs, de multiculturele samenleving, de zorg, de sport, het bedrijfsleven en op straat te coördineren.*

Conclusie

COC Nederland waardeert het wanneer u tijdens het debat over het regeerakkoord van CDA, PvdA en CrhristenUnie de afspraken verheldert over maatregelen om discriminatie en geweld jegens homo's tegen te gaan en wanneer u helpt te voorkomen dat er een nieuwe wettelijke regeling ontstaat die voor homoseksuelen discriminerend is.

Mocht u vragen hebben over deze brief, neemt u dan vooral contact met ons op.

Met vriendelijke groet,

Frank van Dalen
Voorzitter COC Nederland